

Možnosti využitia biblioterapie v práci s používateľmi knižnice

Trnava 29. máj 2012

Biblioterapia v knižniciach Trnavského samosprávneho kraja

Mgr. Darina Kráľová
Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave
www.kniznicatrnava.sk

Verejné knižnice TTSK

- ▶ **Spolu 241 knižníc, z toho:**
- ▶ **1 krajská knižnica**
 - Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave
- ▶ **3 regionálne knižnice**
 - Galantská knižnica
 - Záhorská knižnica v Senici
 - Žitnoostrovná knižnica v Dunajskej Strede
- ▶ **12 mestských knižníc**
- ▶ **25 obecné PZ**
- ▶ **200 obecné NZ**

KJF v Trnave

regionálna knižnica s krajskou pôsobnosťou

▶ **3 regionálne knižnice**

Záhorská knižnica

Žitnoostrovná knižnica

Galantská knižnica

93 verejných knižníc

v okresoch

Trnava, Piešťany, Hlohovec

z toho

4 mestské

2 obecné PZ

87 obecné NZ

Pojem biblioterapia

Biblioterapia je psychoterapeutická metóda, ktorá využíva čítanie k liečbe duševne chorých, ale rovnako sa využíva aj pri rehabilitácii po liečbe a k navodzovaniu relaxácie v rámci psychohygieny.

(Terminologický a výkladový slovník knižničnej vedy, 1998, s. 48)

Biblioterapia

Širšie vymedzenie pojmu:

Biblioterapia je zámerné pôsobenie knihou na psychicky postihnutých jedincov a na ostatných chorých, najmä tých, ktorí sú dlhodobo liečení (rehabilitačné oddelenie, ústavy, sanatóriá) ale i na jedincov inak vytrhnutých z ich doterajšieho životného prostredia (domovy dôchodcov, nápravné zariadenia...)

BIBLIOTERAPIA

Užšie vymedzenie pojmu:

- ▶ Biblioterapia je plánovité riadenie čítania psychicky chorých pod dohľadom lekára za pomoci kvalifikovaného knihovníka
- ▶ Biblioterapia sa využíva pri liečbe schizofrénie, pri liečbe neurotikov, alkoholikov, drogovovo závislých
- ▶ Knihovník – ako laický terapeut

BIBLIOTERAPIA

„Nástrojom biblioterapie je kniha, ale nie každá. Iba vhodne vybraná kniha môže vhodne pôsobiť na psychický život chorého a zabrániť chvíľam znechutenia a pochybností.“

(JANCZAK, B.: Biblioterapia teória a prax. In: Knižnica, roč. 7, č. 2 (2006), s. 7 – 9.)

BIBLIOTERAPIA

Vhodne vybraná kniha má na pacienta obrovské terapeutické účinky:

- naplňa optimizmom
- prináša nasledovania hodné vzory
- pomáha mobilizácii psychických síl
- zmysluplne vyplňa čas

Pacient hľadá v literatúre impulzy, ktoré by mu pomohli jednoduchšie prežiť ťažké obdobie choroby.

BIBLIOTERAPIA

- ▶ pôsobí na formovanie osobnosti dieťaťa
- ▶ zážitkové čítanie zamerané na prevenciu proti drogám, šikane, násiliu

Druhy biblioterapie

- ▶ **Individuálna biblioterapia**
 - vhodný výber kníh pre čitateľa
- ▶ **Skupinová biblioterapia** – vzájomná interakcia medzi knihovníkom, skupinou a lekárom (špeciálnym pedagógom)
 - spoločné predčítavanie v skupine
 - diskusia o prečítanom
 - neformálne besedy

Knižnice v DSS v TTSK

- ▶ **V roku 2007 prieskum knižníc v DSS v Trnavskom samosprávnom kraji**
- ▶ **Zapojilo sa 20 respondentov**
- ▶ **Z nich 17 zariadení (85 %) využíva knižničný fond na biblioterapiu**

Na využívanie biblioterapie v knižniciach chýba

- 1. Odborný kvalifikovaný personál**
- 2. Spolupráca knihovníka s lekárom –
špeciálnym pedagógom**
- 3. Prostriedky – dostupná bezbariérová
a dostatočne vybavená knižnica**

Využívanie biblioterapie v KJF v Trnave

Pravidelné aktivity

- ▶ **Oddelenie pre deti KJF v Trnave**
- ▶ **Dohoda so Spojenou školou na Čajkovského ulici v Trnave**

Spolupráca od roku 1992

K 20. výročiu spolupráce – v r. 2012

KJF v Trnave vydala skladačku

Nepravidelné aktivity

- ▶ **Detské oddelenie Fakultnej nemocnice v Trnave**
- ▶ **Besedy spojené s čítaním alebo kreslením pre detských pacientov**
- ▶ **Besedy v Ústave pre výkon trestu odňatia slobody**

Pravidelné využívanie biblioterapie

Oddelenie pre deti KJF v Trnave

- ▶ HIP
 - ▶ Literárne hodiny
 - ▶ Súťaže
 - ▶ Téma: Rodina
 - ▶ Tvorivé dielne
 - ▶ Dramatizácia kníh
- Tri prasiatka
Žabiatko
Soľ nad zlato

Pravidelné využívanie biblioterapie v KJF v Trnave

**Dramatizácia
rozprávky
Maťko a Kubko
na Libriáde
v roku 2008**

Pravidelné využívanie biblioterapie Oddelenie pre deti KJF v Trnave

Výtvarné
spracovanie
prečítaného
textu

Dramatizácia prečítaného textu Vystúpenie na Kráľovi čitateľov 2009

Nepravidelné formy využívania biblioterapie v Knižnici Juraja Fándlyho v Trnave

- ▶ **Detské odd. FN
v Trnave**
- ▶ **Týždeň slovenských
knižníc 2010**
- ▶ **KARIKATÚRA DNES**
Návšteva výtvarníka
Kaza Kanalu

Nepravidelné formy využívania biblioterapie v Knižnici Juraja Fándlyho v Trnave

- ▶ Besedy so spisovateľmi v Ústave pre výkon trestu odňatia slobody v Hrnčiarovciach n./Parnou
- ▶ Počas Týždňa slovenských knižníc
- ▶ **O čom muži píšú**
Beseda s Jozefom Banášom, Rastom Piškom a Erikom Ondreičkom
- ▶ **Milan Rastislav Štefánik**
Beseda s historikom Dušanom Kováčom a Mariánom Pauerom
- ▶ **Krásy Slovenska a krásy Slovenska**
Beseda s Františkom Kellem a Danielom Kollárom
- ▶ **Pavel Dvořák**

Nepravidelné formy využívania biblioterapie v Knižnici Juraja Fándlyho v Trnave

O čom muži píšu

Nepravidelné formy využívania biblioterapie v Knižnici Juraja Fándlyho v Trnave

Spolupráca s Kultúrnym
zdužením národností
a etník SR v Bratislave

Prezentácie tvorby
Bohuslavy Vargovej-
Hábovčíkovej

KJF v Trnave

Využívanie muzikoterapie

Hudobné oddelenie KJF v Trnave spolupracuje

- ▶ **Nezisková organizácia KRUH**
- ▶ **Klub vozíčkarov**
- ▶ **Deti špeciálnych škôl a ústavov, žiaci:**
 - ▶ Spojenej školy na Čajkovskej
 - ▶ Špeciálnej ZŠ internátnej na Spojnej ulici
 - ▶ DSS na Stromovej ulici v Trnave

BIBLIOTERAPIA

v Žitnoostrovnej knižnici v Dunajskej Strede

- ▶ **Rozprávky pre malých pacientov /od r. 2010/**
- ▶ **knihovnička číta jedenkrát týždenne rozprávky deťom na detskom oddelení v nemocnici v DS**
- ▶ **na záver diskusia zameraná na problémy malých pacientov**

BIBLIOTERAPIA

v Žitnoostrovnej knižnici v Dunajskej Strede

- ▶ **spolupracuje so Združením na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím z Dunajskej Stredy**
- ▶ **spoločné čítanie**
- ▶ **čítanie z ich vlastnej tvorby**

BIBLIOTERAPIA v Záhorskej knižnici v Senici

- ▶ pravidelne organizuje žiakom Spojenej školy v Senici
 - exkurzie
 - hodiny informačnej výchovy
- ▶ predčítavanie zámerne volených kníh deťom

BIBLIOTERAPIA v Záhorskej knižnici v Senici

- ▶ Knižovníčky učia hendikepované deti pracovať s knihou a počítačom
- ▶ V spolupráci s pedagógmi Spojenej školy organizujú rôzne podujatia, napr.:
Cyklus podujatí:
Cestovanie s rozprávkou

BIBLIOTERAPIA v Galantskej knižnici

- ▶ Nepravidelne
- ▶ 2 krát ročne
- ▶ Rozprávkové dopoludnia so žiakmi Špeciálnej ZŠ Galanta

Obecná knižnica vo Voderadoch

Hlasné čítanie v Domove dôchodcov

BUDÚCNOŠŤ?

- ▶ **Zabezpečiť vzdelávanie knihovníkov z praxe**
- ▶ **Organizovať pre nich kurzy, semináre**

Ďakujem za pozornosť

Mgr. Darina Kráľová
UK UCM v Trnave
darina.kralova@ucm.sk